

Вдалині

Автор:

[Ернан Діаз](#)

Вдалині

Ернан Діаз

Бестселер

Дебютний роман Ернана Діаза – зворушлива й глибока оповідь про самоту, інакшість та пошуки рідної душі. Її головний герой, Гокан, юний іммігрант зі Швеції, опиняється в Каліфорнії й вирушає у подорож із наміром пішки перетнути континент, щоб знайти свого випадково загубленого брата. Так починається його мандрівка, що триватиме ціле життя. Дорогою він зустріне природознавців, злочинців, релігійних фанатиків, індіанців – колоритних персонажів Америки часів золотої лихоманки. Трагічний випадок перетворить Гокана на злочинця й героя водночас, назавжди змінивши і його самого, і плін його історії. Діаз кидає виклик традиціям жанру вестерну та історичного роману, пропонуючи пронизливий погляд на стереотипи і легенди, якими повниться американське минуле, й змальовуючи портрет крайньої чужинності.

Ернан Діаз

Вдалині

Шановний читачу!

Спасибі, що придбали цю книгу.

Нагадуємо, що вона є об'єктом Закону України «Про авторське і суміжні право», порушення якого карається за статтею 176 Кримінального кодексу України «Порушення авторського права і суміжних прав» штрафом від ста до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення та обладнання і матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Повторне порушення карається штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, програм мовлення, аудіо - і відеокасет, дискет, інших носіїв інформації, обладнання та матеріалів, призначених для їх виготовлення і відтворення. Кримінальне переслідування також відбувається згідно з відповідними законами країн, де зафіксовано незаконне відтворення (поширення) творів.

Книга містить криптографічний захист, що дозволяє визначити, хто є джерелом незаконного розповсюдження (відтворення) творів.

Щиро сподіваємося, що Ви з повагою поставитеся до інтелектуальної праці інших і ще раз Вам вдячні!

Енн та Ельзі

Ополонка – пробита в льоду зірка – була єдиною помаркою на білій рівнині, що зливалася з білим небом. Ні вітру, ні життя, ні звуків.

З води виринули руки і вчепилися за краї кутастої ополонки. Якийсь час пальці обмацували товсті внутрішні стінки пробоїни, схожі на скелі мініатюрного каньйону, шукаючи шлях на поверхню. Діставшись до краю, вони занурилися у

сніг і напружилися. Виринула голова. Плавець розплющив очі й глянув перед собою на рівну, незору широчінь. У його довгому сивому волоссі й бороді виднілися жовтуваті пасма. Нічого в його вигляді не виказувало поспіху. Якщо він і задихався, пара його віддишу була непомітна на безбарвному тлі. Він поклав лікті та груди на неглибокий сніг й обернувся.

Десь із десятків потріпаних бороданів у шубах і дощовиках дивилися на нього з палуби шхуни, що вмерзла в лід за кількасот футів від ополонки. Один із них прокричав щось, що долинуло до нього незрозумілим бурмотінням. Сміх. Плавець здув краплю, що висіла на краечку його носа. На тлі насиченої, повної деталей дійсності, яка оточувала той віддих (та снігу, що хрускотів під його ліктями, й води, яка виплескувалася за краї ополонки), слабкі звуки з судна наче просочувалися зі сну. Ігноруючи приглушені викрики екіпажу й усе ще тримаючись за краї ополонки, він відвернувся від корабля і знову обернувся лицем до білої порожнечі. Крім своїх рук, він не бачив нічого живого.

Він підтягнувся й виліз, підняв сокирку, якою скористався, щоб розрубати лід, і завмер, голий, мружачись на яскраве небо без сонця. Він скидався на літнього, дужого Христа.

Витерши лоба тильним боком долоні, він нагнувся й підняв рушницю. Тільки тоді стало видно його колосальні пропорції, приховані порожньою широчінню. У його руці рушниця здавалася не більшою за іграшковий карабін, і, хоч він тримав її за дуло, приклад не торкався землі. На тлі рушниці сокирка в нього на плечі виявилася повномірною сокирою. Він був такий великий, яким великим можливо бути, при цьому все ще залишаючись людиною.

Голий чоловік прикипів поглядом до слідів, які залишив дорогою до крижаної купелі, а тоді пішов ними назад до корабля.

За тиждень до цього, не прислухавшись до порад більшості екіпажу й деяких сміливих на язик пасажирів, молодий і недосвідчений капітан «Бездоганного» завів його у протоку, де плавкі льодові брили, що їх міцно скріпила заметіль, після якої настало сильне похолодання, зловили судно в пастку. А що це сталося на початку квітня й та буря лише перервала відлигу, яка почалася за кілька тижнів до того, то найгіршими наслідками цієї ситуації стало суворе нормування провізії, нудьга й роздратованість екіпажу, кілька розсерджених золотошукачів, глибоко стурбований службовець «Сан-Франциско кулінг компанії» та крах репутації капітана Вістлера. Якщо весна вивільнить корабель, вона також і

поставить під загрозу його місію: шхуна мала забрати лососину й хутро на Алясці, а тоді, на замовлення «Кулінг компанії»,– лід для Сан-Франциско, Сендвічевих островів, і, можливо, навіть Китаю та Японії. Якщо не брати до уваги екіпаж, більшість пасажирів на борту були золотошукачі, що відпрацьовували вартість подорожі, підриваючи й відбиваючи великі шматки криги від льодовиків, які згодом затягали на корабель і зберігали в його вкритих сіном вантажних відсіках, погано захищених шкурами і брезентом. Дорога назад, на південь, через дедалі тепліші води знизить масу їхнього вантажу. Хтось зауважив, як дивно бачити криголам вмерзлим у кригу. Ніхто не засміявся, й більше про це не згадували.

Голий плавець був би вищий, якби не був такий кривоногий. Ступаючи тільки на зовнішні краї підошов, наче по гострих каменях, нахилиючись уперед і хитаючи плечима для рівноваги, він повільно підійшов до корабля, закинувши рушницю на плече й тримаючи сокиру в лівій руці, й трьома швидкими рухами видерся по корпусу, вхопився за перила й застрибнув на палубу.

Чоловіки, тепер безмовні, вдали, що відвертаються, але не могли не дивитися на нього краєм ока. Хоч його ковдра й лежала там, де він її кинув, за кілька кроків, він стояв на місці, дивився кудись за фальшборт, поверх їхніх голів, наче був сам і на його тілі поволі не замерзала вода. Крім нього, на борту нікого сивого не було. Зів'яла, проте м'язиста його статура мала на диво здорову худорлявість. Врешті він загорнувся у свою домоткану ковдру, що вкривала його з головою й робила схожою на монаха, підійшов до люка й зник під палубою.

– То ви кажете, ця мокра качка і є той самий Гок[1 - Викривлене ім'я головного героя, що також означає яструб (англ. hawk).– Тут і далі прим. перекладача, якщо не вказано інше.]? – сказав один із золотошукачів, а тоді сплюнув за борт і засміявся.

Якщо той перший сміх, коли високий плавець усе ще був на льоду, став спільним ревом, цього разу він був скромним бурчанням. Лише кілька чоловіків сором'язливо пирхнули, більшість же вдали, що не почули золотошукачевих слів і не бачили, як він сплюнув.

– Припини, Манро,– попросив один з товаришів, лагідно тягнучи його за руку.

– Так а що, він навіть ходить, як качка,– на поліг Манро, відмахнувшись від товаришевої руки.– Кря-кря-кря, ряба качка я, кря-кря-кря, ряба качка я,– скандував він, ступаючи перевальцем, перекривляючи дивну ходу плавця.

Тепер лише двоє його товаришів заледве чутно пирхнули сміхом. Решта трималися від жартівника подалі. Кілька шукачів зібралися навколо майже згаслого вогнища, яке хтось із чоловіків намагався підтримувати на кормі – спочатку капітан Вістлер заборонив вогонь на борту, але щойно стало ясно, що їм доведеться якийсь час постояти вмерзлими в лід, у пониженого шкіпера лишилося замало авторитету, щоб накладати цю заборону. Старші чоловіки належали до групи, що поверталася до копалень, які вони були змушені покинути у вересні, коли порода стала перетворюватися на камінь. Наймолодший, єдиний безбородий чоловік на борту, мав щонайбільше п'ятнадцять років. Він планував приєднатися до іншого гурту шукачів, сподіваючись натрапити на золоту жилу в північніших краях. Золото на Алясці тільки нещодавно знайшли, і чутки ходили неймовірні.

З протилежного краю корабля долинули радісні вигуки. Манро тепер тримав за шию якогось миршавого чоловічка і – у вільній руці – пляшку.

– Ось містер Бартлетт люб'язно запропонував нам усім випити,– оголосив Манро. Бартлетт скривився від болю.– Зі свого власного підвалу.

Манро відпив, відпустив свою жертву й передав пляшку по колу.

– Це правда? – запитав юнак, обертаючись до своїх попутників.– Ті історії. Те, що розказують про Гока. Це правда?

– Які саме? – запитав його один із шукачів.– Та, де він забив тих людей із братства на смерть? Чи та, що про чорного ведмедя в горах?

– Не ведмедя, а лева,– втрутився беззубий чолов'яга.– То був лев. Він убив його голими руками.

За кілька кроків від них чоловік в обірваному двобортному піджаку, що підслуховував їхню розмову, сказав:

– Він колись був ватажком. В Америці. Це там він дістав своє ім'я.

Розмова поступово привернула увагу чоловіків на палубі, і за якийсь час більшість із них обступили перший гурт на кормі.

Усім їм було що розповісти.

– Йому запропонували територію в Союзі[2 - Союз у США періоду Громадянської війни – федерація з 24 північних штатів, що протистояли південним Конфедеративним штатам Америки.], штат чи що, з його власними законами й усе таке. Просто щоб тримати його подалі.

– Він так дивно ходить, бо в нього затавровані ноги.

– Він має армію в скельних печерах десь у каньйонах, що чекає на його повернення.

– Банда зрадила його, й він їх усіх прикінчив.

Легенди множилися, й незабаром розмов уже було кілька, вони накладалися одна на одну, гучність голосів росла разом з нахабністю та дивністю переказаних подвигів.

– Брехня! – крикнув Манро, наближаючись до гурту. Він був п'яний.– Брехня це все! Гляньте на нього! Ви що, його не бачили? Старий боягуз. Та я таких десятків однією рукою. Постріляю, як голубів. Бах, бах, бах! – Він палив по небу з невидимої рушниці.– Та хоч коли. Давайте мені цього, цього, цього отамана, цього, цього, цього ватажка. Та хоч коли. Брехня це все!

Люк, що вів під палубу, зі скрипом відчинився. Усі замовкли. Плавець із великим зусиллям виліз звідти і, наче кульгавий колос, зробив кілька натужних кроків у бік натовпу. Тепер він мав на собі лосини з сирі шкіри, ткани сорочку й кілька шарів якихось незрозумілих вовняних накидок, укритих шубою, зробленою з хутра рисей і койотів, бобрів і ведмедів, карібу й змій, лисиць і диких собак, коатів і пум та інших невідомих звірів. То там, то тут теліпалися писок, лапа, хвіст. Порожня голова великого гірського лева висіла, наче каптур, у нього за спиною. Різноманіття звірів, використаних для цієї шуби, а також різні стадії

ветхості шкур давали уявлення водночас про те, скільки часу пішло на цю одежину, і про те, як далеко подорожував той, хто був у неї вбраний. У кожній руці він мав поліняку, розрубану посередині.

- Так,- мовив він, не дивлячись ні на кого конкретно.- Більшість із цього - брехня.

Усі швидко відступили від невидної лінії, проведеної між Манро та чоловіком у шубі. Рука Манро зависла над кобурою. Він стояв з остовпілою урочистістю, властивою дуже п'яним і дуже переляканим.

Велетень зітхнув. Він здавався неймовірно втомленим.

Манро не поворухнувся. Плавець зітхнув ще раз і раптом, доки ніхто й моргнути не встиг, ударив одним поліном об друге з оглушливим гуркотом. Манро упав на підлогу й скрутився калачиком; решта чоловіків або пригнули голови, або приклали руки до чола. Коли гуркіт стихнув, відбився луною й розчинився в рівнині, всі почали роззиратися. Манро й далі лежав на підлозі. З осторогою він підвів голову й став на рівні. Запаленівши й не в змозі відірвати погляду від своїх чобіт, він сховався за спинами попутників, а тоді зник у невидному кутку корабля.

Титан так і тримав поліняки в повітрі, наче вони й досі вібрували, а тоді рушив через натовп, що розступався перед ним, до вогню, який помирав у муках. З шуби він дістав трохи канатної пряжі й просмоленої парусини. Він кинув ці речі для розпалу на гарячий попіл, а тоді одну дровину, й другою розмішав вугілля, потім кинув у полум'я і її, піднявши в дедалі темніше небо смерч із іскор. Коли сьайливий вихор улігся, чоловік став гріти долоні над вогнем. Він заплющив очі й злегка нахилився вперед. У мідному світлі він виглядав молодшим і, здавалося, задоволено всміхався, але, можливо, це була просто гримаса, що з'являється в усіх на обличчі від сильного тепла. Чоловіки почали відходити від нього зі своїм звичним поєднанням поштивості й страху.

- Лишайтеся біля вогню,- сказав він м'яко.

Це він уперше до них звернувся. Чоловіки завагалися й зупинилися, наче зважуючи однаково страшні варіанти виконати прохання і не послухатися.

– Більшість із цього брехня,– повторив чоловік.– Не все. Більшість. Мое ім'я,– сказав він і сів на бочку. Він поклав лікті на коліна, а чоло – на долоні, глибоко вдихнув, а тоді сів рівно, втомлений, але величний. Шукачі й моряки стояли де були, не підводячи голів. Котячи бочечку, юнак з'явився з-за гурту. Він поставив її нахабно близько до чоловіка й сів. Можливо, велетень схвально кивнув, але то був короткочасний і майже непомітний жест, який також міг бути і випадковим нахилом голови.

– Гокан,– мовив чоловік, вдивляючись у вогонь, вимовляючи першу голосну як «у», що відразу ж переходила в «о», а тоді в «а», не поступово, а разом, водночас, так, наче всі три звуки були одним.– Гокан Седерстрем. Прізвища я ніколи не потребував. Ніколи ним не користувався. І ніхто не міг вимовити мое ім'я. Коли сюди приїхав, я англійської не знав. Люди питали, як мене звати. Я відповідав – Гокан,– сказав він, кладучи долоню на груди.– А вони перепитували: Гекон? Який іще Гекон? На той час, коли вивчив мову й міг пояснити, я вже був Гоком.

Здавалося, Гокан говорив із вогнем, але не був проти, щоб інші теж слухали. Сидів лише юнак. Дехто стояв на місці; інші втекли й розсипалися ближче до носа чи пішли під палубу. Врешті-решт десь із півдесятка чоловіків підійшли до вогню з бочками, ящиками й клунками, і посідали на них. Гокан змовк. Хтось витягнув брусок тютюну для жування й складаний ніжик, ретельно відрізав від бруска шматочок і, оглянувши його так, наче то самоцвіт, узяв до рота. Тим часом слухачі зібралися навколо Гокана, сидячи на краечку своїх імпровізованих сидінь, готові відстрибнути вбік, якщо гумор велетня раптом поверне на ворожість. Один із золотошукачів дістав кислий хліб і лососину; хтось інший мав картоплю й риб'ячий жир. Їжу передали по колу. Гокан відмовився. Доки іли, чоловіки, здавалося, призвичаїлися. Всі мовчали. Небо й далі залишалося нерозпізнаваним від землі, але обоє тепер посіріли. Врешті, повернувши вогонь, Гокан почав розповідати. Роблячи довгі паузи й іноді майже нечутним голосом він говорив до світанку, повсякчас звертаючись до вогню, так, наче його слова треба було спалити, щойно він їх вимовить. Однак іноді здавалося, що він говорить до юнака.

Гокан Седерстрем народився на фермі на північ від озера Тустнаден, у Швеції. Виснажена земля, що на ній працювала його сім'я, належала заможному чоловікові, з яким вони жодного разу не бачилися, однак він регулярно забирав свій урожай через управителя. Рік за роком зернові родили все гірше, і власник землі стискав кулака, примушуючи Седерстремів харчуватися грибами і ягодами, які ті збирали в лісах, та вуграми й щуками, впійманими в озері (де Гокан, наслідуючи батька, приохотився до крижаної купелі). Більшість сімей у тих краях вели подібне життя, і за кілька років, коли їхні сусіди кинули свої домівки й переїхали у Стокгольм чи далі на південь, Седерстреми стали жити дедалі відособленіше, аж доки зовсім не втратили контакту з людьми, крім управителя, що приїжджав кілька разів на рік зібрати плату. Наймолодший і найстарший сини занедужали й померли, залишилися лише Гокан та його брат Лінус, на чотири роки старший за нього.

Вони жили відлюдниками. Минали дні, а в їхньому домі не звучало жодного слова. Хлопці проводили якомога більше часу в лісі чи в покинутих фермерських будинках, де Лінус розповідав Гоканові історію за історією – про пригоди, що, як він стверджував, сталися з ним, перекази подвигів, ніби як почуті з вуст їхніх героїв, описи далеких місць, що він якимось чином дуже детально знав. Враховуючи їхню ізольованість, а також те, що вони не вмiли читати, джерелом усіх цих казок могла слугувати тільки розвинута Лінусова уява. Однак, хай якими дивними були ті розповіді, Гокан ніколи не сумнівався в правдивості братових слів. Може, через те, що Лінус завжди безоглядно його захищав і ніколи не вагався, беручи на себе провину й покарання за маленькі злочини свого брата. Гокан безумовно йому довіряв. Він справді, найпевніше, помер би, якби не Лінус, який завжди пильнував, щоб він був нагодований, підтримував тепло в будинку, доки батьків не було вдома, й відволікав його розповідями, коли бракувало їжі й палива.

Усе змінилося, коли завагітніла їхня кобилиця. Під час одного з коротких візитів управитель сказав Еріку, Гокановому батькові, припильнувати, щоб усе було як слід – через голод вони вже втратили багато коней і його господар буде радий поповненню своєї дедалі порожнішої стайні. Минув час, і кобилиця стала надміру велика. Ерік не здивувався, коли вона народила близнят. Напевно, вперше в житті він вирішив піти на обман. Разом із хлопцями він розчистив ділянку в лісі й збудував таємний загін, куди відвів одного з лошат, щойно його можна було відлучити від матері. Через кілька тижнів приїхав управитель і забрав його брата. Ерік тримав жеребчика в сховку, пильнуючи, щоб той ріс сильним і здоровим. Коли настав час, він продав його мельникові в далекому містечку, де його ніхто не знав. Того вечора, коли повернувся, Ерік повідомив синів, що через

два дні вони вирушать до Америки. Грошей із продажу лошати вистачило лише на два квитки. Та й хай там як, він не збирався тікати, наче злочинець. Їхня мати нічого не сказала.

Гокан та Лінус, які ніколи в житті не бачили навіть зображення міста, поспішили в Гетеборг, сподіваючись провести там день-два, та заледве встигли сісти на свій корабель до Портсмута. Піднявшись на борт, вони розділили гроші на випадок, якщо з одним із них щось станеться. Під час цієї частини мандрівки Лінус усе розповів Гоканові про дива, які чекали на них в Америці. Вони ні слова не знали англійською, тож назва міста, куди вони прямували, була для них абстрактним талісманом – «Нуярк».

Вони прибули в Портсмут набагато пізніше, ніж очікувалося, й усі дуже поспішали посідати в шлюпки, що підвезли їх до берега. Щойно Гокан і Лінус ступили на причал, їх затягнуло в потік людей, якими роїлася головна вулиця по обидва боки. Вони йшли плечем до плеча, майже підтюпцем. Коли-не-коли Лінус обертвся до брата, щоб розтлумачити йому щось про дивовижі навколо них. Вони обидва намагалися з усім цим розібратися, шукаючи свій наступний корабель, який мав відбути того ж таки пообіддя. Торгівці, ладан, тату, підводи, скрипалі, шпилі, моряки, молоти, прапори, пара, жебраки, тюрбани, кози, мандоліна, крани, жонглери, відра, майстри вітрильників, афіші, повіі, димарі, свистки, орга5н, ткалі, кальян, яточники, перець, ляльки, кулачна бійка, каліки, пір'я, фокусники, мавпи, солдати, каштани, шовк, танцівниці, папуги, проповідники, окости, аукціони, акордеоністи, гральні кубики, акробати, дзвіниці, килими, фрукти, шворки для білизни. Гокан глянув праворуч, і його брат зник.

Вони щойно проминули гурт китайських моряків за обідом, й Лінус розповів йому деякі факти про їхню країну та її традиції. Вони пішли далі, роззявивши роти і роблячи великі очі на сценки перед ними, а тоді Гокан обернувся до Лінуса, а його там більше не було. Він роззирнувся, пішов назад, пройшовся від тротуару до стіни, побіг уперед, а тоді повернувся туди, де вони висадилися. Їхня шлюпка відпливла. Він дійшов до того місця, де вони загубилися. Сів на ящик, задиханий, перейнятий тремтінням, і викрикував братове ім'я, вглядаючись у потік людей. Солоне шипіння на його язичі швидко стало онімілим поколюванням, що розлилося по всьому його тілу. Заледве підвівшись на тремтячі ноги, він кинувся до найближчої пристані й запитав якихось моряків у шлюпці про Нуярк. Моряки не зрозуміли. Зробивши багато спроб, він сказав «Амеріка». Це вони зрозуміли відразу, але похитали головами. Гокан пішов від пристані до пристані,

напитуючи Америку. Врешті після кількох невдач хтось відповів йому «Америка» і вказав на шлюпку, а тоді на корабель, що стояв на якорі десь за три кабельтових від берега. Гокан глянув у шлюпку. Лінуса в ній не було. Напевно, він уже на кораблі. Моряк простягнув Гоканові руку, той заліз і сів.

Щойно вони дісталися до корабля, якийсь чоловік зажадав від нього грошей і забрав їх, а тоді провів його в темний куток під палубою, де, серед койок, скринь, пакунків та бочок, під лампами, що гойдалися, звисаючи з балок, та рим-прогоничами голосна юрба емігрантів намагалася облаштуватися й відвоювати собі трохи місця для довгої подорожі на пропахлій капустою й хлівом пасажирській палубі. Він пошукав Лінуса серед силуетів, розмитих мерехтливим світлом, пробираючись між немовлятами, сонними та крикучими, жінками, усміхненими та вимученими, й міцними і заплаканими чоловіками. Дедалі глибше впадаючи у відчай, він поспішив назад на палубу, пробираючись між натовпами людей, що махали руками, й заклопотаними моряками. Ті, хто проводжали, зійшли з корабля. Трап забрали геть. Він прокричав братове ім'я. Підняли якір. Корабель відплив. Натовпи людей радісно вигукували й аплодували.

Ейлін Бреннан знайшла його виголоднілим й охопленим гарячкою через кілька днів після відплиття і разом зі своїм чоловіком Джеймсом, вуглекопом, піклувалася про нього, як про рідну дитину, лагідно примушуючи їсти й виходжуючи його. Говорити він відмовлявся.

Через якийсь час Гокан врешті піднявся з пасажирської палуби, але тримався подалі від усіх і проводив дні, вглядаючись у небокрай.

Хоч вони й відпливли з Англії навесні й уже мало б настати літо, щодня дедалі холоднішало. Минули тижні, а Гокан і досі відмовлявся розмовляти. Приблизно тоді ж, коли Ейлін дала йому безформну накидку, яку зшила з клаптів, вони побачили землю.

Корабель заплив у на диво брунатні води й кинув якір навпроти блідого, низькорослого міста. Гокан оглянув вицвіло-рожеві й жовтуваті будівлі, марно силкуючись знайти пам'ятки, які описував йому Лінус. Шлюпки, навантажені ящиками, плавали туди-сюди між кораблем і берегом кольору глини. Ніхто не зійшов. Відчуваючи дедалі більшу тривогу, Гокан запитав у моряка, що стояв без діла, чи це Америка. Це були найперші слова, які він промовив, відколи викрикував братове ім'я у Портсмуті. Моряк сказав, що так, це Америка. Стримуючи сльози, Гокан запитав, чи вони прибули в Нью-Йорк. Моряк дивився

на Гоканові губи, якими той вимовляв, знову, той клубок переплетених звуків: «Нуярк?» З тим, як Гоканів відчай зростав, усмішка на моряковому обличчі ширшала, доки не перетворилася на вибух сміху.

- Нью-Йорк? Ні! Це не Нью-Йорк,- сказав моряк.- Це Буенос-Айрес.

Він знову засміявся, ляскаючи однією рукою по коліну, а другою трусячи Гокана за плече.

Того вечора вони відпливли далі.

За вечерею Гокан намагався випитати в подружжя ірландців, де вони є і скільки їм знадобиться часу, щоб дістатися до Нью-Йорка. Порозумілися вони не відразу, але врешті приводів сумніватися не залишалося. Жестами та за допомогою невеличкого шматочка грифеля, яким Ейлін намалювала приблизну карту світу, Гокан зрозумів, що вони безконечно далеко від Нью-Йорка й кожної миті віддаляються від нього ще більше. Він збагнув, що вони прямували на край світу, збираючись обпливти мис Горн, а тоді тримати курс на північ. Тоді він уперше почув слово «Каліфорнія».

Після того як вони сміливо витримали натиск бурхливих вод мису Горн, погода пом'якшилася й пасажирів охопила нетерплячка. Склалися плани, зважувалися можливості, уклалися домовленості про партнерство та спільну роботу. Коли почав звертати увагу на розмови, Гокан збагнув, що більшість пасажирів обговорювали тільки одне - золото.

Нарешті вони кинули якір у, як здавалося, напрочуд метушливому примарному порту: він був повний напівпотонулих кораблів, яких розграбували і покинули екіпажі, що дезертирували на золоті копальні. Але на кинутих суднах оселилися поселенці, а деякі з них навіть перетворилися на плавучі таверни і крамниці, з яких торговці продавали свої товари новоприбулим золотошукачам за грабіжницькими цінами. Човни, баржі й плоти ходили туди-сюди між цими імпровізованими закладами торгівлі, розвозячи покупців і крам. Ближче до берега кілька більших кораблів повільно йшли на дно, поки течії скручували їхні напівзогнілі кістяки в химерні фігури. Зумисно чи ні, а кілька човнів сіли на мілину в неглибоких водах і перетворилися на житло та крамниці з підмостками, прибудовами та навіть цілими будівлями, припасованими до них, таким чином дістаючись до суші й зливаючись із містом. Позаду мачт великі намети пісочного

кольору стояли між закопченими дерев'яними будинками – це місто або тільки щойно тут облаштувалося, або просто ще не до кінця розвалилося.

Минуло кілька місяців, відколи вони підняли вітрила, але коли корабель причалив у Сан-Франциско, Гокан постаршав на кілька років – довгов'язий хлопець став високим юнаком з мужнім обличчям, загартованим пекучим сонцем та солоним вітром, зі зморшкою на лобі від незмінного прищуру, сповненого водночас сумніву й рішучості. Він вивчив карту, яку Ейлін, ірландка, намалювала для нього грифелем. Хоча для цього й довелося б перейти цілий континент, він виснував, що найшвидший спосіб возз'єднатися зі своїм братом – пішки по суходолу.

2

Бреннани наполягли, щоб Гокан приєднався до їхньої золотошукацької експедиції. Він однаково збирався йти в глиб країни, а вони потребували допомоги з перевезенням обладнання. Вони також сподівалися, що він на якийсь час лишиться з ними і долучиться до видобувних робіт – щоб дістатися Нью-Йорка, йому будуть потрібні гроші, а їм знадобиться ще один чоловік, щоб застовпити ділянку, коли натраплять на золото. Шанси високі, казали вони, – Джеймс працював рудокопом і знався на камінні. Гокан погодився. Хоч і рвався піти геть якомога швидше, він розумів, що не зміг би перетнути континент без коней та провізії. Він анітрохи не сумнівався, що його братові вдалося добратися до Нью-Йорка – Лінус такий розумний, що не загубився б. І хоч не складали планів на такий випадок, зустрітися вони могли тільки в Нью-Йорку, бо просто це було єдине місце в Америці, яке вони обидва могли назвати. Гоканові залишалось тільки дістатися туди. А там Лінус його знайде.

Щойно зійшли на сушу, Бреннани усвідомили, що їхні заощадження тут обернулися на дріб'язок. Вузечка в Каліфорнії коштувала стільки ж, як кінь в Ірландії, а буханець хліба – як бушель зерна. Продавши на батьківщині все своє майно, вони заледве нашкрябали на двох старих віслюків, воза на колесах, деякі необхідні речі та кремінного мушкета. Погано оснащений й озлоблений, Джеймс повів свою сім'ю в глиб материка відразу, як вони зійшли з корабля.

Без Гокана цей невеличкий гурт далеко не зайшов би, бо один із віслюків незабаром опух і здох, після чого хлопець переважно тягнув усе на собі. Він

навіть вигадав щось на кшталт ярма зі шкіри, мотузки й дерев'як, щоб легше було зтягувати воза на пагорби. Діти їхали в ньому по черзі. Кілька разів на день Джеймс зупинявся, вглядався в землю й ішов кудись сам, тримаючись знаків, видних тільки йому. Потім він колупав камінь або промивав грудку багнюки, розглядав результати, бурмочучи собі під ніс, а тоді подавав усім іншим сигнал рухатися далі.

Америка не справила на Гокана глибокого враження. Почувши так багато Лінусових казок, він став очікувати на химерний, неземний світ. Хоч він і не міг назвати дерев, не впізнавав пташиного співу й дивувався червоним та синім смугам голої землі, все це (рослини, тварини, каміння) разом становило дійсність, яка, хоч і незвичайна, належала принаймні до світу можливого.

Вони мовчки просувалися через нескінченні зарості полину, монотонність яких час від часу переривали невеликі зграї собак та метушливих, наляканих гризунів. Джеймсові не вдавалося підстрелити зайця, але він рідко коли не влучав у тетерука. Діти бігали навколо воза й віслюка і шуміли, вишукуючи блискучі камінці, які віддавали на розгляд батькові. Дорогою вони збирали дрова, щоб приготувати їжу на вогні, біля якого Ейлін лікувала Гоканові долоні й плечі, до крові натерті ручками воза та ярмом, і читала своїй сім'ї Біблію, перш ніж лягти спати. Мандрівка була нудна й випробовувала не так їхню сміливість, як терплячість.

Перейшовши через ліс гігантських дерев (єдиний пейзаж, що хоч трохи скидався на неймовірні Лінусові віньєтки про Америку), вони натрапили на неголеного й небагатослівного звіролова, закутаного в промащений сюртук, а через кілька днів – на перші табори золотошукачів. Вони проминали скромні поселення, жменьки хитких парусинових наметів та кривих рублених хаток з брезентовими дахами під пильним наглядом недоброзичливих шукачів, які жодного разу не покликали їх посидіти біля вогню чи випити кружку води. Ті дрібниці, про які вони просили (їжу для дітей, гвіздок для воза) їм пропонували за непомірними цінами, й оплату за них приймали тільки золотом.

Гокан заледве розумів якісь окремі уривки цих розмов – випадкові слова або, щонайбільше, загальний сенс, обумовлений супутніми обставинами. Для нього англійська й досі була безперервним потоком плинних, сльотавих звуків, відсутніх у його рідній мові – r, th, sh і деяких особливо драглистих голосних. Фраудер су пруелес реер шур пер серст. Міртлер фрекінг сау. Голд фрейс яудер фар крейшн. Крювл фрай раклер френд сур. Ноу шемлінг кіал реаранд фор феар

андер шел ен фрік. Фолгер річ шермейн фурл герст вен пірш сурлоу ларшес йор морс клоз. Клашес рім глоу ровен серм шерлер шорт. Ірен рейлінг гоул шоун черл нівен варвер зис мерлі ет молтен рейт. Клеуд азер жоштер сак крошін лікс люрд енд прес рілоу лард. Гіндер плюрал шуд ріграут крул аштер грейн. Рашен зіст лошер ен фаш ремур соу реклінг поушн віір шуст руумер голд лос ен шермоур флееш. Роу рот шелденс фрактур шел кроулс ен роу пер шер.

Спочатку Бреннани (особливо Ейлін) намагалися тримати Гокана в курсі своїх планів, але з часом махнули на нього рукою. Гокан ішов за ними, не намагаючись нічого розпитати. Вони зазвичай прямували на схід, і йому цього було досить.

Прагнучи триматися подалі від інших шукачів, Джеймс відмовився йти заледве помітною доріжкою через гори. Вони намагалися знайти шлях через долини та невисокі пагорби, але для такої місцевості їхній возик був занадто неповороткий. Вони дісталися до краю, де не росла трава й бракувало води. Шкіра на Гоканових долонях і плечах (там, де він припасував шкіряне ярмо, щоб тягнути возика) мало не вся злізла, і гола плоть блищала, блідо-рожева, під в'язкими виділеннями з інфікованих ран, що мали колір меду. Під час одного крутого спуску компреси, якими Ейлін обмотала Гоканові долоні, зіслизнули, і шкарубкі ручки обпалили його вкриті пухирями долоні, поздирали струпи й загнали в садна десятки скабок, примушуючи його розтиснути пальці. Возик покотився зі схилу, набираючи швидкість, а тоді перекидаючись і врешті з дивовижною грацією виконуючи сальто й піруети, аж доки не вдарився об валун, непоправно розлетівшись на шматки. Гокан лежав на камінні, мало не зомлілий від болю, покинутий Бреннанами, які, заворожені катастрофою, дивилися на доріжку, пророблену їхніми речами, що котилися з пагорба. Врешті Джеймс вийшов зі ступору, кинувся до Гокана й став копати його в живіт, волаючи – безсловесним криком, глибоким виттям. Ейлін якось вдалося відтягнути свого чоловіка, й той упав у пиляку, плачучи й пускаючи слину.

– Ти не винен, – знай повторювала вона Гоканові знову й знову, підвівши його й оглядаючи його долоні. – Ти не винен.

Вони зібрали свої речі, розбили табір поблизу найближчого струмка й постаралися заснути біля блаженного вогню, а також відкласти обговорення планів на майбутнє до наступного ранку.

Вочевидь, за кілька днів ходьби мало бути якесь місто, але вони не хотіли кидати свої пожитки. Гокана не можна було відправити по допомогу, а Джеймс,

здавалося, відмовлявся залишати його зі своєю дружиною, дітьми і власністю. Добряк-ірландець, який ступив на корабель у Портсмуті, потроху зникав – відколи вони пристали до берега в Сан-Франциско, він потемнів від розчарування і швидко всихав, перетворюючись на злу й підозріливу тінь колишнього себе.

Заглибившись у думки, Джеймс побрів до струмка з ківшиком у руці, швидше за звичкою, ніж з чітким наміром, і машинально занурив його у воду, бурмочучи собі під ніс. Витягнувши ківш, він утупився в нього, остовпілий, наче дивився у дзеркало й не впізнавав обличчя, яке мало б належати йому. А тоді, вдруге за два дні, заплакав.

Це було перше золото, яке побачив Гокан, і дрібненькі самородки розчарували його своєю блідістю. На його думку, кварц і навіть слюда на звичайному камені були куди красивіші за ці тьмяні, пористі крихти. Однак Джеймс був певний. Щоб переконатися, він поклав бліду жовту горошинку на валун і вдарив по ній каменем. Вона була м'яка й не розлетілася на шматки. Це було, поза всяким сумнівом, золото.

Намічуючи доріжку від місця свого відкриття до гори, Джеймс почав працювати киркою на крихкому схилі з боку річки. Його сім'я спостерігала. За якийсь час він спинився, плюнув на камінь і потер його між пучками пальців. Раптово побліднувши, важко дихаючи й напружено спотикаючись, наче безкрилий птах, він підійшов до дітей, потягнув їх на схил і, здавалося, став пояснювати, що саме щойно знайшов. Заплющивши очі, він указав спочатку на небо, потім на землю, і врешті на своє серце, по якому він стукав кулаком, знай повторюючи ту саму фразу. Єдине слово, яке Гокану вдалося розібрати, було «батько». Дітей налякав Джеймсів запал, й Елін врешті довелося втрутитися, коли той схопив наймолодшого за плечі й виголосив палкий монолог, від полум'яності якого хлопчик розплакався. Джеймс не помітив, яке враження його стан справив на сім'ю. Він так і не припинив свого палкого звертання до каменів, прерій та небес.

Наступні тижні багато в чому скидалися на Гоканове життя вдома, у Швеції. Він відповідав переважно за збирання й уполювання харчів, по які ходив у довгі походи разом з дітьми, зовсім як колись із братом. Було ясно, що Джеймс не хоче допускати його до копальні. Він доручав Гоканові лише чорну роботу, що потребувала сили й тримала його подалі від самого місця добування золота, – пересувати валуни, відкидати землю, а з часом – копати канал від затоки до копальні. Тим часом Джеймс працював самотужки киркою, зубилом і молотком, повзаючи в ямах і скрючуючись над каменями, на які він плював, а тоді тер об

сорочку. Він копав від світанку до глибокої ночі, коли його очі ставали сухі й наліті кров'ю від гарування при слабкому світлі двох каганців. Закінчивши роботу, він зникав у темряві – напевно, заховати золото, а тоді повертався до табору поїсти й падав спати біля вогню.

Їхні умови життя швидко погіршувалися. Поглинутий роботою, Джеймс так і не виділив часу збудувати справжній притулок для своєї сім'ї – Гокан спробував звести сяку-таку хижку, але вона годилася тільки для дитячих ігор. Під впливом стихій їхній одяг почав псуватися, й під лахміттями почервоніла шкіра вкривалася пухирями. В Ейлін та дітей, що були дуже світлошкірі, навіть з'явилися лусочки-струпи на губах, ніздрях і мочках вух. А що Джеймс не хотів привертати увагу до ділянки, стріляючи з мушкета, то вони могли поповнювати свої дедалі вбогіші запаси малою дичиною – переважно шавлієвими тетеруками, які, як вони незабаром виявили, настільки не звикли до людей, що діти могли просто підходити до них і розбивати їм голови палицями. Ейлін готувала пташок у густому гірко-солодкому соусі з якихось ягід, схожих на чорниці, яких Гокан більше ніколи у своїх мандрах не знаходив. Діти цілими днями тинялися разом із Гоканом, ухиляючись від несміливих спроб їхньої матері навчати їх. Джеймс, безперервно працюючи і заледве споживаючи їжу, ставав змарнілим привидом, його очі – водночас неуважні й зосереджені, дивилися на світ наче через брудне вікно й швидше розглядали мутне скло, ніж позирали крізь нього, – вибалушувалися на його змученому, кістлявому лиці. За кілька днів він утратив щонайменше три зуба.

Кожної ночі він крадькома ходив до своєї таємної схованки. Якось Гокан випадково опинився неподалік і побачив, як той відсунув шматок каменя, що закривав ямку, і поклав усередину свою денну знахідку. Джеймс побув там якийсь час, припавши до землі, вглядаючись углиб. А тоді поставив каменяку на місце, вкрив її піском і галькою, опустив штани й випорожнив на неї.

Похід до найближчого міста більше не було як відкладати. Вони потребували основних харчів і, найголовніше, інструментів для розширення копальні – Джеймс найбільше прагнув роздобути ще ламп, що дозволило б йому працювати вночі. Після складних таємничих приготувань він вирішив, що час рушати. Він віддав Ейлін та дітям детальні розпорядження, що завжди зводилися до тієї ж самої настанови – не стріляти. Злегка навантажив віслюка й наказав Гоканові йти за ним.

Їхня мандрівка минула без пригод. Дорогою вони нікого не зустріли. Мовчанку порушували рідко. Слабкий віслюк заледве тягнувся за ними. Джеймс майже не забирав руку з грудей, на яких, під драною сорочкою, зв'язана шворкою і закинута на шию, висіла маленька полотняна торбинка. На третій ранок вони прибули.

Місто було лише квартал завдовжки: трактир, крамниця з різними товарами і з півдесятка будинків із зачиненими віконницями. Грубі, нерівні будівлі наче звели того ж таки ранку (запах тирси, дьогтю й фарби все ще відчувався в повітрі) з єдиною метою – розібрати їх на заході сонця. Нові, але хиткі, наче ветхість була властива їм від початку, будинки, здавалося, аж прагнули стати руїнами. Вулиця мала лише один бік – відразу ж за порогами починалися прерії.

Прив'язані до стовпчиків уздовж вулиці, кілька чахлих коней посмикувалися, відганяючи рої мух. Тим часом чоловіки, що стояли, спираючись на стіни й дверні пройми, здавалося, мали імунітет проти комах, яких, напевно, відганяв міцний дух тютюну, що його всі вони курили. Як і Джеймс та Гокан, спостерігачі теж були вбрані в лахміття, а під капелюхами з широкими крисами їхні обвітрені лица здавалися абстракціями з кори та шкіри. Та все ж вони зберегли ті ледь помітні залишки цивілізації, які життя серед дикої природи повністю стерло з облич новоприбулих.

Джеймс і Гокан ішли під мовчазними пильними поглядами курців, і така ж сама тиша супроводила їх до крамниці. Її власник урвав свою розмову з якимсь старим у драгунському однострої. Джеймс їм кивнув. Ті кивнули у відповідь. Він ходив крамницею, беручи керосинові лампи, інструменти, торбинки з борошном та цукром, ковдри, сухе м'ясо, порох та інші речі, які просив дістати з-за прилавка небагатослівним бурчанням. Коли Джеймс закінчив, власник крамниці оглянув його покупки, м'яко вказуючи на кожну річ указівним і середнім пальцями, наче благословляючи їх, а тоді надав покупцеві рахунок, начерканий грифелем. Джеймс глянув на нього мигцем. Він пішов у глиб магазину, абияк сховався серед якихось бочок, обернувся до всіх спиною, згорбившись так, наче робив щось непристойне, кілька разів глянув через плече, а тоді повернувся до прилавка і поклав на нього кілька золотих злитків.

Певно, власник крамниці мав добре натреноване око, бо не став ані торгуватися, ані оглядати золото, а швидко сховав його, подякувавши покупцеві. Хлопець віком десь як Гокан, але впововину за нього менший, почав витягати покупки надвір. Драгун вислизнув, не попрощавшись.

Доки навантажували їхнього віслюка, Джеймс із Гоканом пішли в таверну. Голови обернулися, кілька пар очей визирнуло з-під вкритих шапкою піни кухлів елю, рука роздавача завмерла в повітрі, перед сигарою надто довго затримався сірник. Ірландець та швед теж завмерли. Всі на них вирячилися. Ті зробили перші кроки до шинквасу, й завсідники ожили.

Бармен кивнув, коли вони наблизилися, і на той час, коли дійшли до бару, на них уже чекали два кухлі елю й тарілка з в'яленим м'ясом. Гокан ще ніколи не пив алкоголю й тепле, гірке вариво здалося йому огидним. Він був надто сором'язливий, щоб попросити води, і зробив помилку, з'ївши трохи м'яса. Джеймс сьорбнув свого елю. Ніхто на них не дивився, проте вони точно перебували в центрі всіхньої уваги. Джеймс поляскав себе по грудях, намагаючись приховати торбинку, яка знай визирала з-поміж дірок у його драній сорочці. Бармен пильнував, щоб їхні кухлі не порожніли.

На другому поверсі, навпроти шинквасу, відчинилися двері. Лише Джеймс та Гокан обернулися й підняли очі. На якусь мить Гокан побачив високу жінку в багряній сукні зі срібними терезами. Над корсетом її бюст сяяв блискітками. Її волосся спадало на плечі густими бурштиновими хвилями, а губи були такі червоні, що аж майже чорні. Вона нахилила голову, глянула на Гокана з проникливістю, яка чомусь линула не так з її очей, як із губ, і зникла у дверях. Щойно вона пішла, з кімнати вийшов плюгавий драгун, а за ним – чепурний товстун. Цей тлустий піжон прошкандибав униз сходами вслід за драгуном і попрямував просто до двох незнайомців. Хоч і змоклий від поту, він був єдиний охайний чоловік у цьому закладі, єдиний, не обліплений пилом і брудом. Його оточувала хмарка аромату помаранчевих квітів. Він обтер лоба бездоганною хусточкою і ретельно склав її, перш ніж повернути до нагрудної кишені, потім пригладив волосся на один бік і прочистив горло. Все це було пророблене з крайньою статечністю. Потім, так наче якась пружина запустила прихований механізм, він усміхнувся, злегка вклонився і досить голосно звернувся до незнайомців. Здавалося, це була його офіційна промова. Говорючи, товстун змалював дугу піднятою рукою, охоплюючи цілий бар або, може, навіть усю пустелю за його стінами, а тоді простягнув другу руку, наче приймаючи чи даючи величезний подарунок, блаженно заплющив очі і сказав наостанок, після урочистої паузи: «Ласкаво просимо до Кленгстона».

Джеймс кивнув, так і не підвівши очей.

З гучною й надмірною приязністю, яку Гокан пізніше виявить у пасторів та проповідників, напахчений чоловік поставив якесь дуже довге питання, а тоді зробився ширший, запхнувши великі пальці в пройми камізельки.

Джеймс коротко пробурчав щось у відповідь із чи то зухвалою, чи то зляканою байдужістю.

Незворушно всміхаючись, товстун жалісливо кивнув, наче маючи справу з хворим немовлям або безневинним юродивим.

Драгун, прослизнувши в найтемніший куточок кімнати, затиснув одну ніздрю й акуратно пальнув шмарклями з другої. Товстун зітхнув, вказав у його напрямку пухкою рукою і перепросив утомленим, трохи материнським тоном. А тоді знову обернувся до Джеймса і поставив йому ще одне питання – з незмінною усмішкою, з незмінною чемністю. Джеймс утупився у свій кухоль елю. Товстун повторив свою репліку. Лише кільком картярам та п'яницям вдалося й далі вдавати, ніби вони ведуть розмови. Джеймс кілька разів тернув засмальцьований шинквас краєм долоні. Чоловік із напускною терплячістю вказав на крамницю, де вони зробили закупи, й щось пояснив поблажливим тоном. Скінчивши, він знизав плечима й глянув на Джеймса, який після довгої паузи відповів: «Ні». Чоловік ще раз знизав плечима, обхопив верхню губу нижньою, а тоді ляснув долонями по стегнах, розповсюджуючи хвилю аромату квітів помаранчевого дерева, і похитав головою, наче змиряючись із тим, що доведеться прийняти якісь чужоземні забаганки за незаперечну істину. Якийсь час він мовчки постояв, удаючи задуму, а тоді вигнув брови дугою й кивнув, роблячи вигляд, ніби нарешті збагнув Джеймсову відповідь і щиро з нею змирився. Драгун шмаркнув другою ніздрею. Нічого не вилетіло.

Бармен саме збирався ще раз долити Джеймсові, коли хлопець із крамниці заглянув у бар й оголосив, що віслюка завантажено. Джеймс витягнув кілька монет із кишені штанів, але товстун, зображуючи тяжку образу, вигукнув: «Ні, ні, ні, ні, ні!» – й поклав накрохмалений рукав між Джеймсом та барменом. Він зробив коротку церемоніальну заяву, глибоко вдихнув і врешті повторив, проводячи пальцями між гудзиків камізельки: «Ласкаво просимо до Кленгстона».

Гокан із Джеймсом вийшли надвір й оглянули мотузки та ремінчики, якими їхні речі були прив'язані до віслюка. Джеймс поволі рушив, не обертаючись, а Гокан затримався біля конов'язі. Він роззирнувся пересвідчитися, що ніхто на нього не дивиться, а тоді став жадібно пити з корита при обсаджених мухами конях,

черпаючи мутну воду долонями. Чоловіки всередині бару засміялися. Гокан озирнувся, заскочений і присоромлений, але двері були лише чорною діркою на залитому сонцем фасаді. Аж тут він згадав ту жінку й підвів очі. Її вікно непроникно відблискувало. Він наздогнав Джеймса й разом вони побрели єдиною в Кленгстоні вулицею.

Вони прямували назад так швидко, як могли, зупиняючись після настання темряви й вирушаючи до сходу сонця. На довгих відрізках дороги Джеймс наказував Гоканові йти поруч нього спиною вперед, підмітаючи доріжку палицею, щоб стерти й сплутати сліди. Час від часу Джеймс раптом зупинявся і вглядався в порожнечу, приклавши вказівного пальця до губ, а складену човником долоню – до вуха, дослухаючись переслідувачів. Вони їли в'ялене м'ясо й галети (Джеймсові й те, й те доводилося вимочувати у воді) й жодного разу не розпалили вогню.

Хоч вони й провели в Кленгстоні зовсім небагато часу й хоч ту коротеньку обшарпану вулицю заледве можна було назвати містом, а його нечисленні брудні мешканці мало не зникли з лиця землі зусиллями негоди, Гокана однаково вразив вигляд Джеймсової примітивної копальні біля струмка. Їхнє пристановище становило лише купу гілок, кілька планок, які лишилися з розбитого возика, й дрантя, що мало хоч якусь цінність тільки в тих умовах крайньої ізоляції, – і все це розкидане навколо ями з-під вогнища. Ейлін та діти, що стрибали від радості через їхнє прибуття, були обідраними, розпухлими, пухирчастими істотами. Не лише їхній одяг, а й шкіра обшарпалася й звисала з тіла, наче драна марля. Вони змарніли, але опухли від сонця, а їхні маленькі сіро-блакитні очі в цій несумісній оправі блищали з якоюсь гарячковою іскоркою, і через усе це дивитися на їхню радість було страшнувато. Гоканові спали на думку прокляті лісні істоти з братових казок.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

Викривлене ім'я головного героя, що також означає яструб (англ. hawk).– Тут і далі прим. перекладача, якщо не вказано інше.

2

Союз у США періоду Громадянської війни – федерація з 24 північних штатів, що протистояли південним Конфедеративним штатам Америки.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/d-az_ernan/vdalin

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)